

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 22 września 2017 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi: 1) stwierdził, że spadek po E. D./ D., synu K./ K. (B./ B.) i W., zmarłym w dniu 1 stycznia 1936 roku, mającym ostatnie miejsce zwykłego pobytu w Ł., na podstawie ustawy nabyli: żona M./ M. D. (1) z domu K./ K./ K., córka F./ F. i K. w 1/4 części i brat O. L./ L. D./ D., syn K./ K. B. i E. w 3/4 części; 2) ustalił, że wnioskodawca i uczestnicy ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Od wskazanego postanowienia apelację złożył wnioskodawca Skarb Państwa – Prezydent Miasta Ł., zaskarżając postanowienie w całości.

Skarżący rozstrzygnięciu zarzucił naruszenie:

- art. 811 Kodeksu N. poprzez jego niezastosowanie i stwierdzenie, że spadek po E. D. nabyli M. D. (2) i O. D., w sytuacji gdy nie zostało wykazane, aby osoby te w ustawowych terminach złożyły oświadczenie w przedmiocie przyjęcia lub zrzeczenia się prawa do spadku po spadkodawcach, a zatem stwierdzenie nabycia spadku powinno nastąpić na rzecz Skarbu Państwa.

Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i stwierdzenie, że spadek po E. D., zmarłym 1 stycznia 1936 r nabył Skarb Państwa – Prezydent Miasta Ł. – w całości.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

apelacja jako zasadna podlegała uwzględnieniu.

Zaskarżone rozstrzygnięcie zostało wydane w wyniku prawidłowo ustalonego stanu faktycznego, które to ustalenia Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne. Błędnie natomiast zastosował Sąd Rejonowy przepisy prawa materialnego.

Spadkodawca E. D./D., syn K./K. (B./ B.) i W., zmarł w dniu 1 stycznia 1936 roku, mając ostatnie miejsce zwykłego pobytu w Ł..

Zgodnie z art. LIV przepisów wprowadzających kodeks cywilny „Przepisy kodeksu cywilnego o dziedziczeniu ustawowym Skarbu Państwa stosuje się, bez względu na rodzaj majątku, do wszelkich spadków otwartych przed dniem 1 stycznia 1947 r., jeżeli według przepisów obowiązujących przed tą datą spadki te były wakujące lub bezdziedziczne, chyba że postępowanie dotyczące spadku zostało już prawomocnie ukończone.” Jak wskazano w uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 1966 r. (III CZP 89/66, publ. OSNC 1967/4/62, LEX 486) przepis art. LIV ma zastosowanie do spadków wakujących (i tak właśnie przez ustawę nazwanych) przewidzianych w art. 811 - 814 kodeksu cywilnego N (dalej KN).

W myśl art. 811 K.N. jeżeli po upływie terminów do spisania inwentarza i do namysłu, nikt się o spadek nie zgłasza, jeżeli nie ma znanego następcy lub też znani następcy zrzekli się spadku, takowy poczytuje się za wakujący. Celem tego przepisu jest likwidacja niekorzystnych z punktu widzenia gospodarczego stanów faktycznych polegających na tym, że spadki przez wiele lat nie pozostają we władaniu spadkobierców. Ustawodawca uznał, że skoro spadkobiercy nie interesują się spadkiem, to z konieczności spadek powinien być przyjęty, jako wakujący przez Skarb Państwa (zob. uzasadnienie uchwały SN z 18.11.1966 r., III CZP 89/66, OSNC 1967/4/62). Według przepisów K.N., spadkobiercy służą trzy miesiące do spisania inwentarza, licząc od dnia otwarcia spadku. Służy mu nadto, do namysłu względem przyjęcia lub zrzeczenia się spadku, termin czterdziestodniowy, którego bieg zaczyna się od dnia upływu trzech miesięcy, przeznaczonych na spisanie inwentarza, lub od dnia zamknięcia inwentarza, jeżeli takowy ukończony został przed upływem trzech miesięcy (art. 795 K.N.). Możliwość przyjęcia lub zrzeczenia się spadku przedawnia się z upływem czasu wymaganego do najdłuższego przedawnienia praw nieruchomości tj. w ciągu lat trzydziestu (art. 789 K.N. w zw. z art. 2262 K.N.). Według F. Z. teoria i praktyka (w okresie II Rzeczypospolitej) rozumiały ten przepis zgodnie w ten

sposób, że dziedzic, który w ciągu trzydziestu lat nie złożył oświadczenia do spadku, tracił swe prawa do spadku (zob. Fryderyk Zoll, Prawo Cywilne, Tom IV, Prawo rodzinne i spadkowe, Wydanie Trzecie, Poznań 1933, strona 293).

W sprawie okolicznością bezsporną jest, że postępowanie spadkowe po E. D./D., synu K./K. (B./B.) i W. nie zostało prawomocnie zakończone przed dniem 1.01.1947 roku. Uczestnicy postępowania zgłaszający swe roszczenia do spadku nie wykazali, że w terminie trzydziestu lat od dnia otwarcia spadku złożyli oświadczenie w przedmiocie przyjęcia lub zrzeczenia się prawa do spadku po spadkodawcy. Uczestnicy nie podjęli żadnych czynności dotyczących spadku przez okres 30 lat wskazany w art. 789 i 2262 K.N. Termin ten upłynął bezskutecznie w dniu 1 stycznia 1966 r. Wskazując na opisane wyżej w tym zakresie poglądy tak teorii jak i praktyki dotyczące art. 789 K.N., zgodnie z którymi spadkobierca, który w ciągu trzydziestu lat nie złożył oświadczenia do spadku – tracił do niego swe prawa, należało przyjąć, że uczestnicy postępowania utracili swe prawa do przedmiotowego spadku.

Postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku ma niewątpliwie charakter deklaratoryjny, potwierdzający wcześniej istniejący stan rzeczy. Orzeczenia te ustalają prawomocnie stan prawny, jaki istnieje w chwili wydania, a zatem orzekają o tym, co jest. Skoro spadek okazał się bezdziedziczny, zgodnie z art. 539 k.N. i art. 723 k.N. i art. LIV przepisów wprowadzających Kodeks cywilny, przypadek Skarbowi Państwa.

Dlatego też, Sąd Okręgowy w punkcie 1 na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. zmienił punkt 1 zaskarżonego postanowienia.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy rozstrzygnął w pkt. 2. w oparciu o art. 520 § 1 k.p.c., uznając, iż w realiach niniejszej sprawy nie zachodzą powody do odstąpienia od podstawowej zasady rozliczenia kosztów postępowania nieprocesowego, wedle której każdy z uczestników winien ponosić koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.